

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 — „

Helyben házhöz hordva:

Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.

Vidékre postán szállítva:

Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 — „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszasadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

Pártérdek — közérdek.

Tüdünk, májunk és minden féle bacillus fészünk áldja az orvos tudományt, mely távol tudja már tartani tőlünk a ragadós nyavalyákat, vagy ki tud rántani belőle. Boldogap gondolunk arra a nem is messze időre, mikor az orvos tudomány nem fog ismerni gyógyíthatlan betegségeket.

Be kár, hogy a pszichologia, a lélek tudománya nem haladt lépésben az orvos tudománnyal. Akit megharap a vész kutya, abba védő oltást eresztenek és nem tör ki rajta a vész, de akit valami vészelt theoria mart meg, az el vész bele, mert ellenszer csak az ellenkező theoriában volna, de azt előre is eldobja magától a beteg.

Sok szörnyű botrányról adott hirt rövid idő alatt a sajtó, szinte szemünk szánk elállott belé ha a szereplők neveit hallottuk, de mindig jobban csodálkoztunk azon a módon, melylyel ezek a világra szóló botrányok elbírálva lettek.

Ott volt a Panama botrány. Főszereplők *Hercz* és *Arton*. Akkor fél Franciaország lett a nyomor ördög-szigetére téve s a liberális sajtó nagy része védte a a bünt *Lesseps* nagy neve mellé bujva és mulatott a francia rendőrségen, mely kiengedte bujni *Herczet* s nem tudta megcsipni *Artont*.

Azután jött az olasz panama A nagy bank-sikkasztások, miniszteri megvesztegetések, *Rudini* kormányra léptekor a miniszteriumokban rendszeresen üzött sikkasztások közhírre tétele. Kövér falat a máskor szenzáción kapkodó lapoknak s ekkor a liberális sajtó hallgatott.

Ujabbán itt a *Dreyfuss* pör. Egy em-

berre azt mondta ki a törvényszék, hogy áruló. Degradálták és el vitték az Ördög-szigetre.

Egyszer csak mint egy jelszóra országvilág zugta az elítelt ártatlanságát és nem egy kis vidéki liberális lap leczkértette meg a francia kormányt, olyan haragosan, olyan szenvedélylyel, mintha az »és«-t csipték volna ki a francziák a cs. és k. közül, mi tudvalevőleg 30 év alatt egyetlen vívmányunk.

Jött is ujabb ítélet a *Dreyfuss*-ügyben, megint marasztaló; megint más ítélet, megint marasztaló, s most ismét revízióról van szó. Mintha az egyik kártyás folyton dupla vagy semmit játszana. Bizony bolond bankadó engedné meg, mert így csakugyan nyernie kell a folyton duplázónak, ha nem először, hát másodsor vagy negyedszer.

Franciaországban pedig így játszik most a bankot és gibiczel hozzá egész Európa sajtója. Még pedig milyen hévvel és milyen elfogultsággal!

Az a liberális sajtó, mely úgy hallgatott az olasz és francia panamánál, bezeg lármáz most, s szid mindenkit, aki nem vele kiabál, mintha a háza égne, vagy — kommandiroznák.

Hát ez mutatja a társadalom lelki betegségét, a pártszenvédelyt. Táborokra van oszolva az emberiség s mindent saját pártállása szerint ítélt meg. Ma a bűn vagy erény nem önmagában az, hanem a szerint, ahogy a pártnak árt, vagy használ. Ez a felfogás dominál a barátok megválasztásától kezdve az ország kormányzásáig mindenütt s hozzá járul a bigott türelmellenség mind azon intézmény, vagy ember iránt, mi nem a pártot szolgálja, vagy más pártot szolgál.

Lehetséges-e, hogy ha pártszenvédely, párosulva a legkorlátoltabb lélekre valló türelmellenséggel, uralomra jut, hatalomra jut, hogy ne pusztuljon a közérdek e pártérdek előtt, hogy fel ne nőjön a klikkek büne és a népek nyomora.

Sajátságos dolog, hogy a világ két legtürelmellenebb s a bigottságig liberális országában, Olasz- és Franciaországban dülnek a legrutább panamák, amely országokban ki van tiltva a vallásoktatás az iskolából, ezen iskolából kikerült generáció éli férfi korát és a szabadkőművesség ül a hatalmon.

Sajátságos az is, hogy a panama ügynél nem emlegettek antiszemizmust, Franciaország bornirtságát stb., pedig a két szereplő zsidó volt s a rendőrség hajtotta őket, az olasz panamánál nem álltak elő a liberálizmus dekadenciájával, pedig nagyon lehetett volna, s most elő állanak a *Dreyfuss*-ügynél a legféltelenebb lármával, hirdetve az antiszemizmust, latin fajok dekadenciáját stb. Miért?

Mert a francia és olasz panamában a liberális klikkek oszloposai voltak a bűnösök, a *Dreyfus*-ügyben pedig a liberálizmus bűnhődik, vagy az árulás, vagy a három hazug ítélet és a hamisítások tengernyi szennyében.

A liberális vignéta alatt kínálgatott méreg rontotta meg a társadalmat, melyből mindenütt klikkek nőttek, panamák burjánzottak és koldussá pusztította a körme közé csipett nemzeteket.

Mikor tud még egyszer úgy felszínre kerülni a tiszta közérdek, hogy agyon tudná nyomni a világszerte szervezett klikk-érdeket?
 P—y.

A „TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A föld jövője.

Angolból ford. Dr. Némethy Gyula.

Haladt-e a tudomány annyira, hogy fogalmat adhasson nekünk arról, minő sors vár földünkre s annak lakóira? Tudjuk, hogy a csillagászok már megfelelték erre a kérdésre általában. A geológusok is, kik széles vonásokkal jellemezték bolygónk történetét mióta élet jelent meg rajta, kifejezést adtak véleményüknek. Valóban elég pontos tudományos adataink vannak immár arra, hogy okoskodjunk s hogy belőlük következtetéseket vonjunk le, a nélkül, hogy azokat merésznek vagy vakmerőknek lehetne bélyegezni. Én itt most röviden le fogom írni, mily uton várják a tudósok a világ végét — mondom, a végét, mert azt már tudjuk, eddig minő változásokon ment keresztül, ha nem is ezen időtől kezdve, midőn még ködös állapotban volt . . . de legalább azóta mikor bolygó lett. Ez időszakknál a csillagász elhagyja földünk történetét s a geológus kezdi tanulmányozni azt.

A csillagászok eszméi szerint a föld kivált a nap-ködből (nebula solaris), s miután egy

ideig »miniature nap« volt, elkezdett kihülés révén sűrűsödni. Melegét veszítve a térbe való kisugárzás közben, a tüzes golyót szilárd, fekete kéreg vette körül. A szilárd kéreg ezután úgy szerepelt, mint a belső, olvadt tömeg kisugárzásának akadálya, mert a szikla rossz, gyenge melegvezető. Már ekkor a nap lett az egyedüli hőforrás, amely a föld felületét, ellátta. A szilárd kéreg képződése után a légkörben szétterjedt vízgőzök megsűrűsödtek lassanként s így aztán víz gyűlt össze a felület első alacsonyabb helyein. Így alakultak az első óceánok, amelyekben az élet hamar megnyilatkozott legalacsonyabb szervezett alakjaiban. Mialatt ezek az alakok tökéletesebb típusokká fejlődtek egyenletesen elterjedve a földtekén: a föld hülése folyt egyre tovább; ráncok támadtak a földszínen, az összehuzódás következtében, belső tevékenysége pedig szünetek után a különböző tájakon vulkanikus kitörésekben nyilvánult. A föld körvonala ilyenformán jellemzetesebb lett a hegyek emelkedése s az első óceáni mélyedések következtében. Valószínű, hogy a növényzet akkor jelent meg az első kontinenseken, melyeknek hőmérséklete bizonyára meleg övi, tropikus volt. De a föld körvonala, külső felületalakulása) nem csupán a kéreg összehuzódásától függ, hanem a légköri tényezők pusztításától is. Míg az összehuzódás vízszintes ráncolóadások

vagy a rétegek függélyes lemélyedései bolygónk jelentékeny részeit fölemelték vagy lenyomták, a légköri tényezők pusztítása az ellenkező hatást hozta létre, mióta t. i. az eső, jég s a hőmérséklet váltakozása a sziklákat szétzuza és porrá törte, mely aztán a kéreg mélyedéseibe került s halmozódott föl. Következőképpen az összehuzódás nyomatókosabbá teszi, vagy legalább ebben, vagy abban a forróbban megőrzi, föntartja a felület domborulatait, melyeket a légköri tényezők elmosni igyekeznek. E két egymással küzdő tényező munkássága adja meg a földteke alakját bármely adott pillanatban.

A geológus idők folyamán összehuzódás hozta létre a hegyláncokat . . . az első hegyek melyek oly magasak voltak, mint a mostaniak, nagyobbrészt eltűntek légköri befolyások következtében; csak egyes töredékek maradtak meg, melyeket a geológia fölismereni képes . . . A hülés folyamán az egyes éghajlatok keletkeztek s a gerinczelen állatokat magasabb szervezetek váltották föl: halak, hüllők, madarak, emlősök végre az ember. Az ember még nem jelent meg a föld színén, midőn a Pyrénék, Alpések és Kárpátok keletkeztek. Ezek ugyanazon hegyláncolat részei, amelynek domborulatai nagyobbrészt megmaradtak, amennyiben a legujabb láncz volt, melyen az idő tehát legkevésbé változtatott. A meddig az összehuzódás

Bánffy báró és a Reichsrath.

Hogy a magyar parlamentben most készülődő obstrukció nem életképes, ha abban nem az egész ellenzék vesz részt egyöntetűen, azt anélkül is tudjuk, de azt, hogy az osztrák Reichsrath és br. Bánffy miniszterelnök elég különös módon keresztezik egymást, — ezt a „Münchener Allgemeine Zeitung“ utján tudjuk, mely lap helyes értesülések nyomán hirdeti, hogy a Bánffy kormányra nézve a legnagyobb veszedelem származna abból, ha az osztrák Reichsrath várakozás ellenére beavatkoznék a kiegyezés érdemébe és a javaslatokat elvetné. Ebben az esetben Bánffy terve dugába dőlné és válságba jutna. Bánffy terve ugyanis abból áll, hogy az osztrák obstrukció tovább működése esetén a magyar kormány az országgyűlés elé olyan törvényjavaslatot terjeszt, melynek értelmében a »vámszövetség«, vagy a »vámszerződés« említése nélkül a jelenlegi állapotot 1903. évig fentartják, még pedig kiegészítve a Badeni-féle kiegyezés módosításával. A fentebb említett lap megjegyzi még, hogy e nézet és a miniszter terve tudva van a kormánypárti körökben is.

A néppárt értekezlete. Az országgyűlési néppárt vasárnap este 7 órakor Molnár János elnöklése mellett igen népes értekezletet tartott, melyen Zichy Nándor és Esterházy Mór grófok is jelen voltak. Mindenekelőtt Molnár János elnök meleg szavakkal emlékezik meg a boldog emlékü felséges asszony gyászos elhunytáról és indítványozta, hogy a párt jegyzőkönyvében is adjon kifejezést legmélyebb gyászának, fájdalmának, a mely indítványt a párt egyhangulag elfogadott. Továbbá elhatározta a párt, hogy a királyné ő felsége emlékének megörökítésére benyújtandó törvényjavaslatot szó nélkül s a legnagyobb készséggel fogja elfogadni. Végül hosszasan tárgyalta a jelen politikai helyzetet s arra vonatkozólag fönntartja eddig kifejtett álláspontját, vagyis a 67-es alaphoz való szilárd ragaszkodását és ehhez képest fogja megszabni a jövőben követendő eljárását. Az értekezlet fél 10 órakor ért véget.

A pápa és a lefegyverzés. A czár békejavaslatának további kiegészítését tervezi XIII. Leó pápa. A szentszék szóba hozta a pétervárad-i kabinetnél egy itélőszék tervét, mely hivatva lenne a nemzetközi viszályok elintézésére. A pápa ezen régi tervének föllevenítésére a czár békejavaslatára adandó hozzájárulást vette alkalmul. Vatikáni körökben erős

tartani fog, lesznek hegylánczok jelentékeny domborulatok, szárazföldi tömegök s következképpen a vizek könnyű, akadálytalan lefolyása a tengerekbe. Azonban, mihielyt a hűlés révén a föld kérge elég vastag lesz és szilárd arra, hogy a széltiben való ránczolóadás megszűnjék, hegyek többé nem fognak alakulni s mivel csak a légköri tényezőnek fognak működni (jég, hó, eső, hőmérséklet változás) a föld felülete lassanként egyenletessé, vízszintessé alakul. Akkor az óceáni medenczék megtelése, valamint a lejtők hiányában beállandó vízvesztéglés következtében, a vizek nem folyhatván a tengerbe s a szárazföld tömegét szerte fogják szakgatni kisebb-nagyobb csatornákkal, valóságos szigettenerré. Ekkor ugyan nem lesz nagyobb a vízfelület a földön, mint jelenleg, de másképp lesz elosztva a föld felületén. Semmi sem mutatja azonban, hogy ekkor a távol jövőben, t. i. az élet lehetetlenné válik a földön. Mindazonáltal bár a víz és levegő, a lényeges élet elemek nem fognak hiányozni s a beállandó hideg egyrészt változást fog előidézni az életmód dolgában, másrészt az élők egy része mindenestre elpusztul. Dollo ur, a tudós brüsszeli professzor, kitől e cikkünk számára több dolgot kölcsönvettünk, azt a kérdést veti föl, vajjon nem érte-e el már az imént vázolt jövőendő állapo-

a remény, hogy a hatalmak közt a lefegyverzéssel párhuzamosan a pápa javaslata fölött is megindul a vélemények kicserélése

ORSZÁGGYÜLÉS

A képviselőház ülése.

Budapest, szeptember 27.

Mint a hétfői üléseken rendszeren szokott történni, úgy most is Láng Lajos alelnök elnökölt.

Perczel Dezső belügyminiszter gróf Apponyi Albertnek a választási törvény reformja tárgyában tett interpellációjára, Mócsy Antalnak pedig a rendőrség mulasztása dolgában hozzá intézet kérdéseire felelt. A napirend harmadik pontja a miniszterelnök válasza Visontai Soma interpellációjára a czári békemanifesztuma tárgyában.

A napirend előtt Szivák Imre az igazságügyi bizottság előadója betérjesztette a bizottság jelentését a királyné emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslatához. Az elnök azt indítványozta, hogy a Ház csütörtökön tárgyalja ezt a törvényjavaslatot, addig pedig ne tartson ülést.

Bánffy Dezső azt izente . . .

Ezután Polónyi Géza kért szót. Elvben hozzájárul az elnök indítványához s nem is szólalna fel, ha nem tartaná hazafias kötelességének, hogy figyelmeztesse a kormányt a kiegyezési javaslatok sürgős voltára. A függetlenségi párt semmit sem tekint Magyarországra nézve olyan fontosnak, mint az önálló berendezkedést. A miniszterelnök nem tudja foglalkoztatni a törvényhozást, most is csütörtökig szünetelni fog a Ház, úgy, hogy a nép nótája bebizonyosodott rajta:

Bánffy Dezső azt izente,
Kifogyott a napirendje,
Ha még egyszer ezt izeni,
Bizony el kell neki menni.

Zajos derűtség támadt e kis vers nyomán, azután a Ház elhatározta, hogy csütörtökön tárgyalja a királyné emlékének megörökítéséről szóló törvényjavaslatot.

Válaszok az interpellációkra.

A válaszokkal hamarosan végzett a Ház, mert az interpellálók közül csak Visontai volt jelen. Perczel Dezső belügyminiszter azt felelte gróf Apponyi Albertnek, hogy a kormány foglalkozik a választási törvény revíziójának a kérdésével, a választások tisztasága és a választási visszaélések tárgyában a kuriai bírásokról szóló javaslaton dolgozik, de közelebbi részleteket nem mondhat, valamint arra sem vállalhat kötelezettséget, ami az interpellációban kérdés alakjában föl van vetve, hogy t. i.

tot valamely más bolygó? Mars, a mely a mi naprendszerünkben való, ugymond a tudós tanár, immár elérte.

Mi lesz földünkkel, ha eléri ezt az állapotot, amelyben most a Mars van? A helyett, hogy folyékony nagból és kéregből állana, mint most, tökéletesen szilárd tömegű leendő. Óriás hasadékaiba vizet, levegőt egyaránt elfogynelni. És nem fog nehezen menni, mert amint a tapasztalás mutatja, ehhez elég lesz, ha csak harmadrésnyire lesz oly likacsos és szádrésnyire lesz úgy telve hasadékokkal, mint a gránitok, melyek most át meg át vannak szelve keményebb szikla millió meg millió erővel. Ezeket a hasadékokat, melyeket akkor majd nem tölthet be föld mélyéből előtörlő olvad anyag viz fogja elárasztani. . . Ha addig lehetséges volt is, ekkor bizonyára meg kell szűnnie minden életnek. És azután? Akkor a hasadékok megnövekednek, a föld darabokra törve szerte fog hullani, mint valami meteor-eső a térben. A hold felületén észlelt repedések, a földünkre hullott meteor-kövek mind azt mutatják, hogy ez a sors vár földünkre. Rövidre fogva ezek azok a phasisok, melyeken a föld keresztülment s melyeken még őzentul kell keresztül mennie.

még az általános választások előtt törvényerőre emelkedik-e a javaslat.

Gróf Apponyi nem volt az ülésen, a Ház tudomásul vette a választ.

Perczel Dezső belügyminiszter felel Mócsy-nak Lepsényi bántalmazása és a rendőrség magatartása dolgában való interpellációjára. A bántalmazásról van tudomása, a rendőrség megtette intézkedéseit, hogy Lepsényit megvédelmezze, de Lepsényi nem ülés végeztével, hanem később és akkor is egy mellékajton távozott, úgy, hogy a rendőrség nem látta, így bántalmazhatták. A bántalmazó képviselőket nem lehetett letartóztatni, mert teljesen ismeretes volt személyük s nem lehetett attól tartani, hogy megszökjenek. Ez válasza.

A Ház tudomásul vette a választ.

Végül Bánffy Dezső báró felel Visontainak az orosz czár békejegyzéke dolgában tett interpellációjára.

Kötelességének tartotta befolyást gyakorolni az orosz czár békemanifesztuma tárgyában megindult diplomáciai akcióban s ez kelőleg érvényesült is. A közös külügyminiszter hivatalosan tudatta az orosz kormánynyal, hogy Ausztria-Magyarország csatlakozik az internacionális béke-kongresszus eszméjéhez.

Visontai rövid felszólalása után a Ház a választ tudomásul vette s ezzel az ülés véget ért.

A Peczepatak szabályozása.

A honvédelmi miniszter erős sürgetésére a Peczepatak és Adunapatak szabályozása és az árapasztó csatorna kiépítése felett a tárgyalás tegnap tartott meg a Biharvármegye házában kistermében Fap János főjegyző elnöke alatt, jegyzőkönyvvezető Keszthelyi Zoltán megyei aljegyző volt.

A kulturmérnöki hivatal részéről Veszprémi, a kulturmérnöki hivatal főnöke jelent meg.

Az érdekeltség részéről jelen voltak: Nagyvárad város törvényhatóság képviselőiben Dus László főügyész és Korbély József szabályozási mérnök, P.-Szőlős községet Vidovich György ez. kanonok és Kis György jegyző képviselte, a nvárad-i lat. szert. püspökségi uradalom részéről Kovács Béla ügyész, a nvárad-i lat. szert. káptalani uradalom részéről Frankó Endre, Pap Imre, Géczy Géza, Biharvármegye részéről Wallner Ödön főügyész jelentek meg, a m. kir. államvasutakat Szmaszenka felügyelő és Grosz mérnök, az államépítészeti hivatal Várad-i Manó képviselte.

A lat. szert. püspökség az árapasztó csatorna építése ellen kifogást nem emelt, azonban a szolgalmi jog gyakorlásáért, az elvont földterületért holdanként 100 frtot, egy hid készítését s egy a csatorna mint a hid fentartása költségeinek Nagyvárad város pénztára által leendő viselését kívánta, — a lat. szert. káptalani uradalom ellene mondott úgy az építésnek mint az összes munkálatoknak, Biharvármegye nem ellenzi, hogy a belényesi törvényhatósági uton egy hid építessék, hanem azt építse és tartsa fent a város, a m. kir. kereskedelemügyi miniszter szintén belenyugszik, hogy az aradi uton egy hid építessék, hanem azt építse a város, a fentartás költségeit magára vállalja; a m. kir. államvasutak képviselői nem ellenzik az árapasztó csatorna kiépítését, ámde, hogyha a hidak megbővítése váluék szükségessé vagy új hid lenne építendő, ennek költségeit fedezze a városi pénztár.

A város képviselői a püspökség és káptalan által követelt hidak készítését elfogadták ugyan, de a vármegye és a kereskedelmi miniszter kívánságát teljesíthetőnek nem tartják épen a közérdekből.

De előterjesztik, hogy mivel az árapasztó csatorna kiépítése felette sürgős, az engedélyezés és az érdekeltség bevonása feletti határozás

választassék külön, nehogy az építés halasztást szenvedjen, mivel a püspökségi uradalom tett ajánlatát az érdekeltségből leendő mentesség feltételében kötötte, azt el nem fogadták.

Némi pótlások szüksége mutatkozván, mar egész napon át huzódó tárgyalás este 7 órakor befejeztetett azzal, hogy a város képviselői a pótlásokat hat nap alatt teljesítsék.

Drága lesz a honvédhadapród iskola!

A kolozsvári egyetem megnyitó gyűlése.

F. hó 25-én tartotta a kolozsvári egyetem megnyitó gyűlését, melyen az egyetem volt és jelenlegi rektora, a karok dékánjai, az egyetemi tanári kar, a város előkei közönsége s az egyetemi polgárok jelentek meg.

A lelépő rektor, dr. *Lechner* Károly magas szárnyalású, az igaz érzés melegével elmondott beszédben emlékezett meg első sorban a mélyszégyenről, megrendítő csapásról, mely hön szeretett királyné halálával sujtott országot s királyt egyaránt.

A tudós komolyságától s az igaz hazafi öszinte fájdalomtól áthatott megemlékezés mély hatást gyakorolt a jelenvoltsokra.

Ez után a rektori beszámoló következett, melyben a múlt évi rektor élénk vonásokkal ecsetelte az egyetem egy évi életét, rámutatott azon intézkedésekre, melyek a kolozsvári egyetem fejlődésének érdekében történtek, egyetemi tanári kar és ifjúság együttes, igazi nemzeti missiót teljesítő harmonikus munkájára, az egyetemi ifjúság számarányának örvendetes gyarapodására, az ifjúság komoly, minden nemzeti-ségi és fajgyűlöletől ment hazafias viselkedésére.

Majd öszinte részvétellel, kollegiális szeretettel emlékezett meg az egyetemi tanári kar három érdemekben gazdag tanárának: *Finályi* Henrik, dr. *Salzbauer* János és dr. *Szász* Béla haláláról.

Ezután dr. *Terncz* Adolf ez idei rektor tartotta meg programbeszédét. »A földrajz szerepéről a kulturállamok történetében.«

A tudományok összereje, mint az új rektor állítja — hasonlít egy diszes oszlop csarnokokkal ékesített székes egyházhhoz; a különböző tudományok integraló részei az egyháznak, az illető egyház strukturájának.

Sokan szerették volna a földrajzot kiküszöbölni a tudományok köréből, pedig a földrajz, bármennyire kardoskodják is *Schopenhauer*, jogosan vindikálja magának a tudomány czimet.

S ebből kiindulva a rektor magnifikus nemes hévvel, meggyőző érveléssel szállott sikra azok ellen, kik a földrajzot minden áron megfosztani igyekeznek a tudományos színezettől, meggyőző argumentumokkal bizonyította, hogy a földrajz nagyban működött közre a kultur eszmék terjesztésére.

Beszédének végén kegyeletes szavakban emlékezett meg a súlyosan sujtott királyról, az első magyar emberről, s azon biztos reményének adott kifejezést, hogy a kolozsvári egyetem minden hallgatója oda fog törekedni, hogy a magyar nemzet nimbusát tartva szem előtt, csak öröme fog szolgálni az egyetem alapítójának, az első magyar embernek, I. Ferencz Józsefnek, a hön szeretett királyunknak.

TÁJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

UJDONSÁGOK.

* **A bibornok jubileuma.** Schlauch Lőrincz dr., püspökünknel vasárnap megjelentek még jubileuma alkalmából a nagyváradai pénzügyigazgatóság, Borosjenői *Papp* Miklós és a n.-váradai ipartestület *Muntyán* Gábor vezetése alatt. A bibornok mindkét gratuláló küldöttségnek meleg hangon mondott köszönetet figyelmükért s az egyes tagokkal hosszabb ideig szívélyesen társalgott.

* **Gyémant-misés püspök.** *Sujánszky* Antal püspök és nagyprépost, a jótékony főpap és országos hírű egyházi költő folyó hó 29-én reggeli 9 órakor mutatja be az esztergomi káptalan tagjainak segédkezése mellett az általa nagy költséggel emelt Jézus szent Szíve oltáránál gyémant miséjét. Általános az öröm, hogy a költői lelkű és arany szívű dignitárius mérhető áldozatra való szenteltetésének 60-ik évfordulóját. A főkáptalan, a papság, a kath. kör s egyéb egyesületek testületileg tolmácsolják a közszeretnek örvendő püspök előtt jó kívánataikat, de tekintettel arra, hogy a jubiléum a gyémant misét megelőző napokat teljes visszavonultságban, szent magányban, a lélek gyakorlatai közt óhajta eltölteni, ez okból a tisztelgések csak csütörtökön és pénteken fognak történni. A kath. kör pedig, melynek díszelnöke, tiszteletére október 2-án délelőtt 11 órakor matinét rendez. Lovag *Mattyasovszky* Lajos, a kör nevében fogja üdvözölni a jubiléumot, a kör énekkara pedig a jubiléum püspök két költeményét fogja előadni, melyet *Kersch* Ferencz főszékesegyházi karnagy zenésített meg.

* **A törvényhatóságok részvéte.** Moson-megye közgyűlésében akként határozott, miszerint a törvényhatóságokat felkéri, hogy a királyné halála alkalmából a hódoló részvét feliratokat egyszerre, a gyász utolsó napján küldjék fel a miniszterelnökhöz. Ez által imponásabb kifejezést nyer a részvét. A felhívás Nagyvárad város törvényhatóságához is megérkezett.

* **Új czimzetes püspök.** Király Ő Felsége dr. papi *Kozma* Károly egri főszékesegyházi kanonokot és czimzetes prépostot scardonai czimzetes püspökké nevezte ki. — Ezt a czimet ez előtt a nemrég elhunyt *Knauz* Nándor pozsonyi prépost viselte.

* **A temető ügye a miniszter előtt.** Az olasz-i nagytemetőbe épített bonczolóház ügyében tudvalevőleg *Szokolay* Tamás és társainak kérelmét két forumon is elutasították a városnál. Az egész Rét városrészt lakossága azonban felkérte Szokolay Tamást és két társát, hogy ne hagyják a dolgot annyiban. Tegnapt adta be Szokolay Tamás a felebbezést a városháza a miniszterhez. A felebbezés 3 íven részletesen fejtegeti azon sérelmeket, a miket a bonczóháznak odaépítésével a városi tanács elkövetett s azon mulasztást, mely ez ügyben a polgármestert terheli. A felebbezés kellőleg fel van szerelve okmányokkal.

* **A posta köréből.** A nagyváradai postátávirda igazgatóság területén posta-mesterek kinevezettek: özv. *Matis-Szepessy* Gizella Dombroványra, *Veszelszky* Irén Magyar-Csanádra, *Fried* Fanny Uj-Panátra. *Sollész* Mária postátávirda kiadóvá képesítettet.

* **Nem veszik át a honvédhuszár laktanyát.** A honvéd miniszter sürgette Nagyvárad városát, hogy a Gyuláról átköltöző honvéd huszárok részére még ez évben építse ki a laktanyát, s abba a most következő október elsején a huszárság beköltözhessék. A város nem kimélt áldozatot s jobb ügyhöz méltó buzgalommal eleget tett a miniszter óhajainak. A laktanya teljesen készen van, s most jöttek arra a gon-

dolatra, hogy nem lesznek az épületek kellőleg kiszáradva. Tegnapt vizsgálta felül a kiküldött vegyes bizottság az új laktanyát. A honvédség részéről egy fő törzsorvos, egy hadhiztos, *Kovács* ezredes, *Nagy* Gyárfás honvéd-huszár őrnagy és *Rimanóczy* Árpád műszaki főhadnagy; a város részéről dr. *Bulyovszky* József polgármester, *Komlóssy* József tanácsos, *Száhlender* Károly, *Bozóky* Béla, dr. *Mayer* László, *Csor-dacsics* Ferencz, az államépítészeti hivatal részéről *May* Sándor mérnök és végül *Sztarill* Ferencz építő vállalkozó voltak jelen a vegyes bizottságban. A honvédség képviselőit meglepte a csinosan, sőt pazarul keresztül vitt építés, valamint a munkálatok gyors keresztülvitele. Általában oda nyilatkoztak, hogy alig van a honvédhuszárságnak még egy ilyen gazdagon ellátott laktanyája. Megejtették a próbákat, hogy a falak eléggé ki vannak-e száradva? Egyes helyiségekbe befűtöttek s elzárták, de vajmi kevés kigőzölgést, nyirkosságot tapasztaltak. Több helyen megfűtöttek a falakat, s itt is ugyanazt tapasztalták, hogy alig valami kis nedvesség van még a falakban, de ugyanezt konstatálták a már két évvel ezelőtt épült tüzér laktanya falában is. Megtekintették s próbákat tettek a honvéd hadapród iskolánál, a melynek a fala sokkal nedvesebb, mégis október elsején 100 fiatal tanuló fog beleköltözni. Nagyvárad városa jól látta azt, hogy az iskola épülete túl nedves, de nem akart akadályokat gördíteni a megnyitás elé s így megadta a lakhatási engedélyt. Ilyen körülmények között kissé különös, hogy a honvéd parancsnokság nem akarja a laktanyát most átvenni. A vegyes bizottság honvéd tagjai ugyanis azon nézetben vannak, hogy egészségi szempontokból az új laktanya nem foglalható el most. Nem akarják ugyanis a felelősséget magukra venni, hogy esetleges baj alkalmával őket érhesse a vád. — A bizottságnak többi tagjai, az orvosok, mérnökök nem osztották ezt az aggályt s lakhatónak találták az épületeket. Az államépítészeti hivatal képviselője: *May* Sándor mérnök külön véleményét is adott be ilyen értelemben. A katonai kiküldöttek olyan formán nyilatkoztak, hogy javasolni fogják azt is a miniszternek, miszerint kárpótolja Nagyváradot az így elmaradt fél évi lakbérért.

* **Személyi hír.** *Gerő* Ármán I. rendőralkapitány szabadságáról haza érkezett s ma átveszi hivatalát.

* **Kik vesznek részt a párisi kiállításon?** A francziák az évszázad fordulójánál, 1900-ban világkiállítást rendeznek, a mely minden eddigi kiállításnál nagyobb szerű lesz. A világkiállításon, mint értesülünk, Nagyvárad és Bihar megye is képviselve lesz. Eddig három kiállító jelentkezett tőlünk. *Voszka* Ferencz nagyváradai czipész, aki már több elsőrendű érmet nyert, lábbelieket, *Spitz* Ignác nagyváradai czég és czimfestő a saját találmányu tükörre festett képeket és *Bán* Zoltán élesdi asztalos női íróasztalt fognak kiállítani.

* **A választók névjegyzéke közszemlén.** Biharvármegye központi választmánya már összeállította a megye jövő évi választóinak névjegyzékét. A liszta szeptember 20-tól 30-ig közszemlére lesz kitéve a megye közigazgatási irattárában s bárki által megtekinthető. A netáni felebbezések ugyanezen idő alatt a központi választmány elnökségéhez adhatók be.

* **Hymen.** *Zakar* Kálmán pénztintezeti tisztviselőa margittai társadalom közkedvelt tagja, mai napon tartja menyegzőjét arájával *Hirschmann* Hildával, *Hirschmann* Konrád uradalmi jószágkormányzó nagyműveltségű leányával. Násznapok: *Zakar* István Sarkad, *Bónyi* Adorján ügyvéd, Margitta. Nyoszolya leányok és

vőfélyek Zakar Juliska Schölgh Ferencz, Hirschmann Annuska, Zakar Albert, Zakar Tinike, Horváth Lajos, Hirschmann Margit. Zakar Ferencz.

Felkérjük előfizetőinket, kiknek előfizetése e hó végén lejár, annak mielőbbi szives megújítására, nehogy a szétküldésben fennakadás történjék.

* **Mikor lesz a szüret.** Hajdanában, mikor a hegyeink borággal voltak telve, igen nevezetes eseményszámba ment a szüret. Most csak itt-ott, alig pár helyen van mit szüretelni. Nagyváradi város hegyközsége vasárnap délelőtt tartotta közgyűlését dr. Sipos Árpád elnöke alatt. Egyetlen tárgya: a szüret idejének kitzúzése volt. Elhatározták, hogy a nagyváradi hegyen október hó 10 én kezdik meg a szüretet. Erről értesítik Biharmegye alispáni hivatalát, az összes elemi és középiskolák, valamint a kir. kath. jogakadémia igazgatóságait.

* **Berakkozás előtt.** Közeledik október elseje, amikor bevonulnak a katonák. Ezt a nagy napot azonban rendesen nagy dárídók előzik meg, így bucsuznak a *»rongy czibil«* élettől. Igy gondolkozott Barta Gyula hentes legény is, aki most megy katonának. Szombaton este kezdte meg a mulatozást, azonban nem sokáig folytathatta mert a rendőrség már szombaton éjjel megzavarta mulatóságát, mit most, egyideig nem is igen fog folytatni. Bartának előbb Ferenczy rendőrrel gyűlt meg a baja. Ferenczy a kishidon volt posztón s mikor Barta a kishidon lármázva s énekelve végig ment, megszólította, amire Barta a rendőrt megtámadta úgy, hogy az több rendőr segítségével kénytelen volt bevinni a rendőrségre. A rendőrségig nyugodtan ment Barta, azonban a kapu alatt őt álló rendőrt *Moldoványit* teltleg is bántalmazta. Barta a kihallgatásakor azt vallotta, hogy azért volt oly bátor és merész, mert tudta, hogy most ugy sem büntetheti meg a czivil bíróság. Az ügyet áttették az ügyészséghez.

* **A budapesti tudomány-egyetem megnyitása.** A budapesti tudomány-egyetem tegnap tartotta meg ez évi megnyitó ünnepélyét. Először az egyetemi templomban ünnepélyes *»Veni sancte«* tartatott, melyen a dékanatus dísz magyarban jelent meg, ezután pedig a városház dísztermébe vonultak, ahol számos előkelő vendég között jelen volt *Wlassics* Gyula köz ktatásügyi miniszter is. Az ünnepélyt a rectori hivatalról lelépő *Herczegh* Mihály beszéde kezdte meg, melyben az egyetemi tanárok rangjáról beszélt s ezután pedig dr. *Mihálkovic* Géza az új rektor tartott egy gyógy-tudományi értekezést.

* **Az országos kath. legényegylet kiállítás.** A katolikus legényegylet ma ünnepelte fennállásának negyvenkettedik évfordulóját s ebből az alkalomból Rottenbiller-utcai házában kézmű kiállítást rendezett. A kiállítás az épület első és második emeletén négy nagy termet foglal el és dicséretére szolgál az egyesület előljáróságának, amely az erkölcsi nevelésen kívül a műérzék fejlesztésére is gondol az egyesület tagjainak körében. A kiállítást délelőtt tizenegy órakor nyitották meg ünnepélyesen. Ezt megelőzőleg hálaadó isteniltészet volt a jezsuiták templomában. A megnyitó ünnepélyen jelen voltak a többek között: *Steiner* Fülöp székesfehérvári püspök, *Schmidt* József kereskedelemügyi államtitkár, *Lakatos* Aladár kereskedelemi miniszteriumi osztálytanácsos, *Molnár* Viktor közokt. minisztr. osztálytanácsos, *Bezerédy* Viktor kultuszminiszteri titkár, *Halmos* János polgármester, *Gelléri* Mór királyi tanácsos, Iparegyesületi igazgató, *Hegedüs* Károly, a technológiai ipariskolák igazgatója, dr. *Horváth* János iparhatósági felügyelő és az egyesület előljárói, végül az egyesület tagjai és az iparoktatás iránt érdeklődők közül igen sokan. A megnyitó beszédet *Schiffer* Ferencz, pápai tb. kamarás, az egyesület elnöke mondotta, ismertette az egyesület oktató előadásait. Ezután a dalkör elénekelt az iparosok indulóját, amely az egyesület jelszavával: Isten áldd meg a tisztes ipart, kezdődik, majd a Szózat-ot és a Kölcsy »Hymnus«-t, mire megnyitlak a

tárlatok s az egybegyűltek elszéledtek a különböző kiállítási termekben. Tegnap az egész kiállítást állandóan nagy közönség nézte s különösen a szobrász és vert vasmunkákat, melyek kiválóan jól sikerültek, alig győzték dicsérni.

* **Az önkéntesi tisztvi vizsgák eredménye.** Tegnap nyerte befejezését az önkéntesek tisztvi vizsgálatai, még pedig nem mondható, hogy a legjobb eredményel. A 10 vizsgázó közül ugyanis 2 visszlépett, 8 megbukott s ezek közül 4 visszavetett s 4 szabadságotlatott.

* **Szentgyörgyi szerepei.** Multkor közöttük a jubiláns művész eddigi fellépéseit számokban. Most összeállítottuk azokat a nagyobb és ismertebb szerepeket, a melyekben legtöbb dicsőségét aratta. Sokoldalúságának jellemzésére itt közöljük őket:

Becsület: Kleinecke. — Bubos pacsirta: Schmalenbach. — Csizmadia mint kísértet: Sass István. — Czigány: Zsiga. — Csikós: Márton. — Fösvény: Harpagon. — Faust: Mephisto. — Huszárszerelem: Krenéz. — Szülei ház: Csipkés. — Küzdelem a létért: Vailland. — Nagyapó. — Peterdi. — Nagyrálátó: Ferencz. — Peleskei nótárius: Zajtay. — Piros bugyelláris: Peták. — Sárga csikó: Gelecséri. — Strike: István. — Tolonc: Mravcsák. — Vén bakancsos: Mihály. — Végrehajtó: Csabi. — Idegenek: Bergerin. — Falu rossza: Feledi. — Erdő szépe: Hugó gróf. — Fourchamboult, Brankovics György és Julius Caesar czimszerepei. — Becsület: Heinecke. — Bánkbán: Tiborc. — Benoidon család: Benoiton. — Proletárok: Mosolyg. — Liliomfi: Szilvai. — Ármány és szerelem: Miller.

* **Pénzverés 1899-ben.** A pénzügyminiszter 1899-re a következő pénznemek a verését rendelte el: 810.000 drb husz koronást 16.200.000 korona, 200.000 drb tíz koronást 2.000.000 korona értékben aranyban. Azonkívül 50.000.000 drb kétfillérest 1.000.000 korona és 5.000.000 drb egyfillérest 50.000 korona értékben. Az összes pénzverés tehát 56.010.000 darab az 19.250.000 korona értékben. Az aranypénzekből 15.455.000 koronát a szabályszerű aranybevételekből, 27.745.000 koronát pedig megrendelésre vernek.

* **Hogy őrizték a királynét Nauheimban.** Erzsébet királyné tudvalevőleg ki nem állhatta, hogy ha titkos rendőrök őrzik és Nauheimban is mindjárt ott tartózkodása második napján fölszóllalt, amikor az őrizetere kirendelt detektiveket észrevette. A rendőrség ennek ellenére sem mondott le a szükséges óvintézkedésekről, de gondoskodott róla, hogy a detektivek a királynét oly módon kövessék, hogy észre ne vegye. Ez sikerült is oly módon, hogy a detektiveket, ha feltűntek a királynénak, kíváncsi furdóvendégeknek adták ki. Igy a királyné egy pillanatra se volt őrizet nélkül és még éjjel is őrszemek jártak a villa előtt, amelyben a királyné lakott. Egy este meghallotta a királyné az őrk lépteit, panaszt tett és attól fogva a villát őrző rendőrök posztóczipőben jártak.

* **A virtus vége.** A napokban fogadott *Pavicsics* István valpói tamburás, hogy képes egy liter, ivásra higitott, de még mindig erős spirituszt meginni. A fogadást ugyan megnyerte, hanem rövid időre rá agyszélhűdés érte.

* **Garazdalkodó emberek.** Egy revolvért s egy garazdalkodó embert vittek be tegnap a rendőrségre. Maga az eset annyiban érdekes, mert nem egy, hanem két bűncselekményről van szó. *Bodis* Péter, a Huszár és trsa egy szolgája vasárnap este 9 óra tájban észre vette, hogy az udvaron egy gyanus kinézésű ember jár. *Bodis* a kétes kinézésű embert távozásra szólította fel s ez el istávozott. *Bodis* távozása után kiment a kapun, hogy megnézzze, hogy a gyanus ember csakugyan elment-e s ekkor őt egy *Kozma* Iszaj nevű napszámos ember bottal löbe ütötte, úgy hogy eszméletlenül esett össze. *Kozma* Iszaj beösméri, hogy *Bodis*t löbe ütötte, azonban azt állítja, hogy őt támadta meg előbb *Bodis*. Ugyanakkor, amikor ez a panasz a rendőrségre jutott, jött egy másik panasz is. Ezt *Kosztá* Lázár tette *Bodis* ellen, hogy az őt revolverével megtámadta s egy golyóval a vállán meg is sebesítette.

* **Mari öngyilkos lett.** Egy öngyilkos leány szállítottak tegnap reggel a Biharmegyei közkórházba, aki a legkönnyebb, de legdrasztikusabb módon igyekezett megszabadulni az élettől: gyufa oldattal próbálta megmérgezni magát. Két skatulya gyufának a fejét felolvasztotta vízbe s azt megitta. Azt hitte, hogy az elég lesz arra, hogy megszabadítsa őt az élettől. Azonban rosszul számított. A mérge gyenge volt, úgy hogy csak görcsöket idézett elő, azonban az élete nincs veszélyben s kezelő orvosai remélik, hogy néhány nap múlva kiengedhetik a kórházból. A leányt tegnap estig nem lehetett kihallgatni, s így nem tudhatták meg tettének okát. A leány neve idáig ismeretlen, csak annyit tudnak róla, hogy *Marinak* hívják s hogy pin-czer leány volt egy kisebb mulató helyen.

* **Tűz.** Tegnap délután 2 óra körül a Kálmán-féle szeszgyárból tüzet jeleztek. A tüzoltóság azonnal ki is vonult a még csak keletkezében levő tüzet sikerült nekik lokalizálni. A rézműves műhely gyuladt ki. A kár kicsi, 50 frt körül. A tűz oka eddig ismeretlen.

* **Tetten érték.** *Demján* József margittai illetőségű csavargó tegnap bent járt Váradon. Elment a Zöldfa-utczára is s ott az egyik kereskedőnek, *Kárpáti* Miklósnak a kirakata előtt megállott. Sokáig nézte a kirakatot, s mikor elment onnan, elvitt magával a kikapasztott áruk közül egy alsónadrágot. Azonban *Demján*nak ezt a manipulációját a boltban észrevették s az ott őrködő egyik rendőr, *Drén* Gábor el is fogta. A rendőrségen azonban a jó szívi kereskedő megbocsájtott *Demján*nak s büntetését nem kérte s így büntetése csak az lesz, hogy haza tolonezolja.

* **Elveszett.** Tegnap délelőtt egy szegény öreg falusi ember jelent meg a rendőrségen. Sirt az öreg s könnyezve beszölte el szomorú esetét: *Briske* Demeternek hívják s köröstarjáni lakos. A napokban nála járt a végrehajtó az adótarozásért, aki lefoglalta az egész életében megkuporgatott holmiját. Az öreg, hogy az árveréstől megmenekedjék, behozta tegnap, egyetlen kis sertését a vásárra s azt el is adta 26 frtért. A pénzt bekötötte a kendőbe s azzal haza föle indult. De nem messze ment, már észre vette, hogy a pénze elveszett. Azt kérte, hogy tegyék ki az ujságba, hogy hátha így megkerül a pénze. — A szegény öreg a legnagyobb valószínűség szerint pénzét soha sem látja.

A vevőközönséget értesítjük, mi szerint Fábry Testvérek üzleteiben az őszi idényre kalapokban ujdonságok 75 krtól 6 frtig, uri, női és gyermek Carlsbadi czipők mintegy 7—8 ezer pár továbbá keztyűk, harisnyák, nyakkendők, fehérneműek stb. megérkeztek meglepő nagy választékban, minek következtében különösen kalapok és czipők rendkívüli olcsó áron árusíttatnak el, miért is mindenkinek érdekében áll bevásárlásait csakis Fábry Testvérek üzleteiben eszközölni.

TANUGY.

Kitüntetett tankönyv. *Vaday* József nagyváradi községi tanító már évekkal ezelőtt kézikönyvet írt az ismétlő iskolai növendékek számára. Ezt a kitűnő gyakorlatias szellemű olvasókönyvet most a m. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter az országbeli ismétlő iskolák részére általánosan engedélyezte. A könyv a szerző tulajdona. kapható nála Nagyváradon. Ára 60 kr. Ajánljuk az ismétlő iskolákat vezető tanítóknak, tanítónőknek és ezekre felügyelő iskolaszékek figyelmébe.

A női kereskedelmi tanfolyam megnyitása. A női kereskedelmi tanfolyamot, városunk ez ifjú intézetét, mely oly sok szakképzett könyvelő és pénztárosnőt adott már rövid

7 évi fennállása óta a város kereskedőinek, f. hó 25-én, d. e. 11 órakor nyitotta meg szép ünnepi beszéd kíséretében Szemes Imre kir. s. tanfelügyelő. Utánna Adorján E. szaktanár ismertette igen ügyes megvilágításban az intézet célját s a cél elérésére szolgáló eszközöket. Végül Rechné B. Zsófia, az intézet igazgatónöje mondott köszönetet az egybegyűlt s érdeklődő tanférflaknak; kérvén jóindulatokat a jövőre is.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabaly. A belügyminiszter a komádi III. temetkezési egyesület módosított alapszabályait jóváhagyta.

SZINHÁZ.

Szentgyörgyi napja.

Nálunk kezdte meg a dicsőség útját, nálunk állott meg, hogy visszatekintsen rá s hogy nekünk adjon egy belepillantást az ő művészetének sokoldalúságba.

Mert csodáltuk eddig nála azt az ő eredeti magyar szellemet, mely minden alakítását oly becsessé teszi előttünk; méltattuk önálló felfogását, mely a Szentgyörgyi-estéket annyira bevészte emlékezetünkbe; hanem sokoldalúságát tegnap mutatta be legfényesebben.

Négy szerepet adott; egyiket pompásabban mint a másikat. A »Csikós«-ban ő volt Márton s igazi töröl metszett magyar parasztot mutatott be. Az itt nyilvánuló általános tetszést még növelte a »Czigány« Zsigája. Ez a felvonás volt fénypontja az egész estének. A művész egész lelkéből játszott, minden szava a szívhez szólt. Itt különben kitűnő partnerre akadt Fái Szeréná-ban. Nem volt ugyan teljesen oda való a művész ruházata és maszka, hanem a játék feledtetett minden egyebet. Szentgyörgyivel való párjelenetéről kritika helyett csak azt jegyezzük fel, hogy a közönség szebb és gyöngébb felének szeméibe könnyeket csalt s némelyek alig tudták zokogásukat leplezni. Szentgyörgyi gyöngéd, szerető hangja s Fái Szeréna szenvedélyes játéka óriási hatást értek el. A megrázó jelenet után perczeig zúgott a taps s a kihívásoknak nem akart vége lenni.

Uj alak volt Mravcsák a »Toloncz«-ban. Itt a kedélyes, korhely alakok mesterül láttuk a jubilánst, míg végül a »Pelekesi nótárius«-ban Zajtay uram tehetetlen rémületét adta az előbbiekhöz hasonló fényes sikerrel.

Mindenki hangoztatta az este, hogy Szentgyörgyi nemcsak a kolozsvári társulatnak, hanem Magyarországnak is egyik legnagyobb művésze; elragadtatással beszéltek róla az emberek; s vajjon mivel mutatta meg Nagyvárad, hogy méltányolja ezt a tehetséget?

Közönség volt szép számmal, tapsokban sem volt hiány. Tombova fogadták a kilépő művészt s akkor felnyújtottak neki egy báborkosorut — az intendánsét. Egyebet semmit. Hol voltak a nagyváradai élet vezérférfiai, a kik olyan gyönyörűen tudnak szónokolni vagy pamfletezni a színészetéről az isteni művészetéről — de csak akkor, ha őket tapsoi a vak többség vagy kisebbség? Hát az a sok szép szó, sok drága tinta és nyomdafesték csak frázist jelentett? Ha tenni kell valamit, akkor szerényen félreállunk, pártolja művészetet más? Magán az előadásán alig lézengett valaki a városi és megyei előkelőségek közül, nos akkor valami társadalmi mozgalmat csakugyan éppen nem várhattunk.

De ez ne csüggeszse Szentgyörgyit. Ott voltak szerető pályatársai, kik leányait lepték meg értékes ajándékokkal (egészen csendben) s

ott volt a közönségnek az a része, mely tud még az igazi magyar művészetért nemcsak frázisokat összehordani, hanem lelkesedni is.

Az előadás többi szereplői mind legjobb erejüket vitték a színpadra, csak hogy szeretett pályatársuk sikerét minél teljesebbé tegyék. Különösen dicsérettel kell kiemelnünk Kassait; parasztleányek alakításában nagy sikert tud elérni. Laczkó Aranka Ördög Sára szerepében mutatkozott ismét igazi művésznőnek, a ki ebben a szerepben is meg tudott őrizkedni az izléstelenségtől Székely Irén csak néha játszott egész bensőséggel; éneke azonban jó volt, hasonlóan a Perényi is. Nagyobb szerepét sok igyekezettel dolgozta fel. Váradi játéka jobb volt énekénél. Kisebb szerepekben hozzájárultak még az est sikeréhez Pataki, Bartos, K. Árpási Kata, Török, Leövey, Vendrei, Heltai, Nyárai, Vank stb.

Diszletek, különösen a II. felvonásban igen jók. A zenekart azonban kérjük, Kolozsvárt ne játssza a magyar nótákat keringő-ütemben, mert ott még megharaguszna érte.

R—r.

Lóverseny a nagyváradai gyepen.

Első nap.

Ez őszi két napos meeting egyike volt a legsikerültebbeknek annak dacára, hogy a környezett nem volt valami megfelelő hozzá. Az első napon különösen a jó öreg nap annyira fukarkodott sugaraival, a hűvös őszi szél ellenben olyan pazarul süvített a sátorponyvás tribünön át a kopaszra aszott, porossá taposott legelőn, hogy egy pillanatra mindenkinek összekocczant a fogsora... Brrrr...! Ez az őszi szél...

Az őh nép nem fázott...

A tribünön meglehetősen kevés, de előkelő közönség foglalt helyet. Azok az érdekeltek... kik minden pillanatban felkaczagnak, kétségbeesnek, reménykednek és végül lesuhognak a meredek lépcsőkön a totalizateur-höz, vagy a start előtt álldogáló sportmannhoz. A színes dressz egyébiránt most nem viritott, csak a ringben.

A sportmann-ok igen jó néven vették, ha a csupasz képű, kamásli lovasz egy-egy bő köpenyeg borított méltóságos és nagyságos vállaikra. A biz al és konstatálták, hogy felfér.

Hölgyek elegáns toilette-ben. Uralkodó szín a fekete fehér csipkével díszítve, ez alapszínben elszórtan nem hiányoztak a rítkó piros, fehér, kék színű öltözékek.

Jelen voltak a megnyitáson:

Gróf Tisza Kálmán, gróf Tisza István, br. Pletzger Rudolf, gr. Breda Viktor, Világhy Tibor, Szikszay Lajos (N.-Szalonta), Cziffra Gerő, Mister Brouk, Pallay Lajos, Elek Gusztáv, Zsilinszky, Balogh Mihály (N.-Szalonta), Miskolczy Barna, dr. Mártonffy Bogdán, Czeilik György (N.-Szalonta), dr. Fráter Imre, Janky Antal, Baranyi Menyhért (Micske.) Szunyogh Lóránd, Ercsey Dezső, Janky József, dr. Bulyovszky József, Des Echerolles Kruspér Károly, Des Echerolles Kruspér Sándor, Glatz Antal, Ficzek Lajos, Szunyogh Péter, Bölöny József, Szunyogh Szabolcs, Beöthy Pál, Bakats Béla, Papolezy Ferencz, dr. Cziffra Kálmán, Reinle Gyula, Olasz Elemér, Wertheimstein Alfréd, Meskó Boldizsár, id. Rimanóczy Kálmán, ifj. Rimanóczy Kálmán, Nagy Gyárfás, Klobusiczky Tibor, Klobusiczky Géza, dr. Makay Pál, Korbuly Lajos, dr. Örley György, dr. Márkus László, Mezey Mihály, Fleischacker Gyula, Marteny Imre, Markovics Károly, Thury Ignác.

Hölgyek: Balogh Mihályné (N. Szalonta.) Miskolczy Barnáné és leányai, Cziffra nővérek, Mártonffy Bogdáné, Cseresnyés Lujza, dr. Fráter Imréné, Jelentsik Klára, Janky Antalné, Rimanóczy Kálmáné, Szunyogh Lorándné, Baranyi Menyhértné, Baranyi Judit, (Micske.) Giraud Ottománé, Giraud

Vilma, Glatz Antalné, Ficzek Lajosné, Örley Anna, Bölöny Józsefné, gróf Bréda Viktorné, Olasz Elemérné, Wertheimstein Alfrédné és leányai, Meskó Boldizsárné, Elek Valéria, Nagy Gyárfásné, dr. Makai Pálné és leányai, Korbuly Lajosné, dr. Örley Györgyné, özv. Fráterné, Olasz Irén, Beliczay Irén, dr. Markus Lászlóné, Grósz Albertné.

Csingiling! Uraim a starthoz! Tessék a pályáról távozni!

A versenybírók a következőkből alakult meg:

Gróf Bréda Viktor, gróf Károlyi Gyula, gróf Tisza István, gróf Tisza Kálmán Szunyogh Szabolcs.

Intézésében a következők vettek részt:

Bíró az akadály, gát- és sikversenyénél: Klobusiczky Béla.

Handicapper: Wertheimstein Alfréd.

Indítók: Szunyogh Loránd, Beöthy Pál

Pályafelügyelők: Bakats Béla, Örley György.

Időmérő: Cziffra Gerő.

Mázsálók: Pallay Lajos, Cziffra Kálmán.

Pálya orvos: dr. Mayer László.

Verseny titkár: Weingärtner Andor.

Első nap.

I.

A verseny első futama volt az 1000 korona egyleti díj. Indult: Szunyogh Zoltán Fátolyja, lovagolta Horthy százados, Beöthy Pál Bojtorjánna, Szabadhegyi Géza Kedvessel és Bakats Béla Svengalival.

Az első díjat könnyű szerrel nyerte el az öreg Fátoly. Ezután pedig egy igen mulatságos jelenet fejlődött ki, melyről szinte kaczagott, hahotázott az egész környék. Beöthy Pál Bojtorjánja, mely sok ideig vezetett, de végre is másodiknak maradt le, — a cél előtt kitért, Bakats Béla Svengalija pedig az akadály elől kitért s így a második díj obligóban nem volt. Meglátja ezt a csaknem háromnegyed körrel hátrább iramló Szabadhegyi Géza, Kedvesével az akadály előtt termett, ekkorára Svengali is visszafordult és ketten ugrották át az akadályt s kanterben a második díjat Bakats Béla Svengalija vitte el.

1. Fátoly 800 kor.
2. Svengali 200 kor.

II.

Az »Ürögdi akadály verseny«-ben indultak: gróf Erdődy Tamás Lená-val, Geist Gáspár Bibis-se, lov. Hortky Sz., br. Korb Etoil-ja, lov. Eltz, P. S. szövetség Lindom, lov. Markovits István.

A verseny Kezdetén Etoil vezet, míg végre erős küzdelem után Bibis mögött marad.

1. Bibis: 1000 kor.
2. Etoil: 200 kor.

III.

Nagyvárad város díjért sikra szálliak a következő kettős fogatok: Klobusiczky Géza hajt. Szunyogh Loránd, Klobusiczky Tibor, Korbuly Lajos, Kubinyi Márton, Tarday György, Kiss Ernő.

A ringben Kubinyi Márton fogata tör elő s rövid küzdelem után mintegy egy negyed körrel első.

1. Kubinyi Márton Narancs, Marcsa: 800 kor.
2. Kiss Ernő Bujdosó, Beglár: 200 kor.

IV.

A magyar lovaregylet 1000 koronás díjért indult: Chernel Viktor százados Dirt-Scheapjat lov. gr. Stahremberg, gr. Károlyi Gyula Sambója, lov. Horthy Sz., gr. Schönborn F. Orbadja, lov. br. Eltz és gr. Pejachevich Albert Riscó-ja, lov. Gömör.

A versenyben meglepetést csinált a Horthy Sz. által lovagolt Sambó és a 4 éves Riscót egy jó lóhosszal gyürte le.

1. Sambó 1000 kor.
2. Riscó: —

V.

A »Hegyes gátverseny«-ben az 1000 koronás államdíjért csak hárman indultak: gr. Erdődy Tamás Fakinjával, Markovits István

hadnagy *Halászszaal* és *Geist* Gáspár *Kibiczé*, lov. *Horthy* sz. által.

Kibiczék számbavehető ellenfele csak kortársa *Fakin* volt, mivel váltakozó szerencsével futja meg az egész pályát, míg végre *Kibicz* Győz egy fej-hosszal.

1. *Kibicz*: 800 kor.
2. *Fakin*: 200 kor.

VI.

A »Magyar Lovaregylet« 1000 kor. díjért a 3 évesek versenyeztek. u. m.: gr. *Károlyi* István *Bájoyja*, lov. *Horthy* Sz., *Barczay* F. hadnagy *Stenermannja*, lov. br. *Eltz*, gr. *Pejachevich* Albert *Ohója*, lov. *Gömör*y főhadnagy.

Küzdelem csak *Bájoy* és *Stenermann* között fejlődött ki.

1. *Stenermann*: 1000 kor.
2. *Bájoy*: —

VII.

A verseny utolsó pontja a mezei gazdák versenye, akik a bírói páholy előtt neveztek, általános derűtséget kelteve. Mert bizony egészen nyilvánvalóvá lett, hogy a pejkók az eke-huzás után nem igen kívánnak nyargalni, mindazonáltal berugtatott a csapat rémitő riadalom jelzőszóval törés között:

1. *Tóth* János szentjánosi gazda: 120 kor.
2. *Szabó* Mihály bihari gazda: 50 kor.
3. *Sós* Imre bihari gazda: 30 kor.

Második nap.

Közönség még kisebb számmal mint az első napon. A tribün üresen ásitó a bírói páholyra. Sportszempontból azonban e nap igen élvezetesnek mondható s a közönség nagy várakozással tekintett a 3000 koronás »Kis-szántói akadályverseny« elé.

Versenyintézőség mint az első nap.

I.

»Báró Mannsberg Ernő emlékverseny«-ben indultak a következő kettős fogatai: *Klobusiczky* Géza, *Klobusiczky* Tibor, *Kubinyi* Márton és *Kiss* Ernő.

A handicap egy kissé elhamarkodott volt, amennyiben az aránytalan térbátrányt csak *Klobusiczky* Géza *Vándor* és *Kaczérja* tudta legyőzni, míg *Kiss* Ernő még inkább *Kubinyi* Márton fogatai minden igyekezetük mellett sem győztek feljönni, de még csak meg sem közelíteni a botton weight-etet.

1. *Klobusiczky* Géza *Vándor* és *Kaczér*. 900 kor.
2. *Klobusiczky* Tibor *Darázs* és *Marsa*. 200 kor.
3. *Kiss* Ernő *Bujdosó* és *Boglár*. 100 kor.

II.

A »Rengő sikverseny« díjért kiállottak: *Beöthy* Pál *Bojtorján*nal, *Szunyogh* Zoltán *Fátyolja*, lov. *Horthy* sz., *Bakats* Béla *Sveugali*ja, lov. *Markovits* István által.

A tegnapi kudarcot vallott *Sveugali* győzelme *Bojtorján* felett, igen nagy meglepetés volt.

1. *Sveugali*: 800 kor.
2. *Bojtorján*: 200 kor.

III.

»Zerge akadály verseny«-ben indultak: gróf *Erdődy* Tamás *Fakin*-ja lov. br. *Eltz*, *Geist* Gáspár *Kibiczé*-je lov. *Horthy* sz., gróf *Bethlen* István *Arabellá*-ja lov. *Rohonczy* főhadnagy.

Elsőnek igen könnyen *Arabella* jött be, ámde disqualifikálva lett mivel a versenyszabályoknak nem felelt meg.

1. *Fakin*: 800
2. *Kibiczé*: 200

IV.

A kettősfogatok vizagsversenyében indultak: *Tardy* György, *Kiss* Ernő és *Korbuly* Lajos fogatai, ez utóbbit *Szunyogh* Szabolcs hajította.

Kiss Ernő *Bujdosó* és *Boglár*-jának a versenyben illő ellenfele úgy szólván nem is volt és így handicap al is igen könnyen első lett.

1. *Kiss* Ernő: *Bujdosó* és *Boglár* 700 kor.
2. *Korbuly* Lajos: *Madár* és *Vándor* 200 kor.

V.

A verseny főfutamát a 3000 koronás »Kis-szántói akadályverseny« képezte, melyért a következők szálltak ki sikkra: *Geist* Gáspár *Bibis*, lov. *Horthy* sz., Korb. főhadnagy *Grobian* lov. br. *Eltz*, br. *Pletzger* *Vignolával*, br. *Berg* *Envoimjével*.

A győzelemre legtöbb kilátása volt *Grobian*nak, suly tekintetében is jól állott. A közönség erősen is favorizálta *Grobian*at, míg *Bibis* csaknem elhanyagolta. Annál nagyobb volt a meglepetés tehát, amidőn a célhoz közel *Bikist* tör ki elsőnek, míg *Grobian* teljesen kihajítva *Vignola* felett is csak nagy küzdelemmel tudott egy lőfejjel győzni.

1. *Bibis*: 2400 kor.
2. *Grobian*: 400 kor.
3. *Vignola*: 200 kor.

VI.

Biharvármegye díjért indultak: *Beöthy* Pál *Bojtorján*, lov. *Gömör*y fho., *Szunyogh* Zoltán *Fátyolja*, lov. *Beöthy* Pál, *Szunyogh* Péter *Vándorja*, lov. *Horthy* sz.

Meglepetésszámba ment az érdemes *Fátyol* leveretése *Vándor* által.

1. *Vándor*: 1000.
2. *Fátyol*: —

VII.

Az eladó sikversenyben indultak: *Chernel* Viktor százados *Dirt-chaepja*, lov. gr. *Stahmberg*, gróf *Károlyi* Gyula *Sambó*, lov. *Horthy* sz., *Barczay* F. hdngy. *Stenermann*, lov. br. *Eltz*, br. *Pletzger* *Chimay hercegnőjével*, gr. *Bethlen* István *Leder*, lov. *Gömör*y és *Beöthy* Pál *Aristotelese* lov. *Markovits* István.

1. *Stenermann*: 1000 kor.
2. *Sambó*: —

A győztes nem kelt el.

IRODALOM.

— **Kozáry legújabb műve.** Freiburgban összegyűltek a katolikus világ kitünőségei, hogy innen mintassák meg a világnak, milyen magas színvonalon áll a katolikus szellemben művelt tudományosság. Ezen a gyűlésen általános feltűnést keltett egy magyar ember is, akit különben itthon már régen jól ismerünk, *Kozáry* Gyula, a pécsi egyházmegye kitűnő papja. Bölcsészeti értekezést olvasott fel német nyelven; címe: »Comte, Wundt und die Philosophie in der Hierarchie der Wissenschaften.« Megjelent a gyűlés kiadványai közt. Az alapos készültégre és biztos hűlőtelhetőségre valló értekezést ajánljuk az érdeklődők figyelmébe s a tudomány érdekében óhajljuk, jelenjék meg mielőbb magyarul is.

— **A Jó Pásztor** egyházszoínoklati folyóirat XVI évfolyamot záró füzeté a következő gazdag tartalommal jelent meg: Assisi Szt. Ferenczre: *Hollezer* István. — Magyarok Nagyasszonyának ünnepe: *Aubermann* Miklós. — Szt. Teréz napjára: *Totola* Lajos. — Pünkösöd ut. XX. vas. *Kováts* Lajos. — Pünkösöd ut XXI. vas. *Aubermann* Miklós. — Pünkösöd ut XXII. vas. *Németh* Gellért. — Mindszentekre: *Hajossy* Gy. *Krizant*. Halottak estjére: *Totola* Lajos. — Pünkösöd u. XXIII. *Totola* Lajos. — Szent Imre napr. L. J. — Szt. Mártonra T. L. Pünkösöd ut. XXIV. *Kováts* Lajos. — Pünk. ut. XXV. *Németh* Gellért. — Szt. Erzsébetre L. J. — Szt. Katalinra *Totola* Lajos. stb. A folyóirat előfizetési ára egész évre 4 frt. Előre a megrendelésnél legalább 2 frtot kell fizetni. Igen ajánljuk a veterán folyóiratot, amely 16 évi fennállása óta minden igyekezettel azon volt, hogy céljának megfeleljen. Megrendelhető: Budapest VII ker. Csömör-ut 32. sz. A jövő évfolyamra már most lehet előfizetni.

Igazságszolgáltatás.

Az új bünyádi eljárás eláthelptetése. Valószínűleg már csak az év december 31-ikéig tartja fenn magát a régi bünyádi eljárás s január elsején életbe lép az új. Valószínűleg mert az átalakítás nehezen megy, a régi eljárás egészen megváltozik, ami bizony nagyon sok akadályba ütközik. Az igazságügyminiszter most azon fáradozik, hogy ezeket az akadályokat el-

hárítsa. A mult napokban jelent meg egy rendelete, amelyben felhívta a törvényszékeket, hogy a folyamatban lévő bűnygyekben a végtárgyalásokat tartsák meg, úgy hogy januárra lehetőleg egy restantia se legyen. A helybeli törvényszéken ennek következtében nehéz napok következtek be. Rengeteg nagy számban vannak azok az ügyek, amelyek végtárgyalásra vannak s azokat mind ítélettel ellátni bizony-nem tréfa.

A nagy munka október elsején kezdődik. Október elsejétől kezdve a törvényszéken minden nap lesz végtárgyalás, hétfőn pedig parare ülés lesz. Csakis ilyen óriási munkával és megterheléssel remélhetik azt, hogy a folyamatban lévő bűnygyeket januárig még ítélettel elláthatják, annyival is inkább, mert nagyon sok nagy ügy van, melynek végtárgyalása egy egész napot is igénybe vesz. Ez a mindennapi, illetve hetenkinti hét ülés, valószínűleg két hónapig fog tartani.

REGÉNY-CSARNOK.

A GORDIUSI CSOMO.

Némethöl: *Gusztáv*.

23

— Elbeszéltem a tényeket — tartózkodtam a reflexióktól. Feszült figyelemmel vártam a hercegnő milyen ítéletet von le mindezekből.

Hagyta, hadd beszéljem el végig — nem szakított félbe egyszer sem, mikor azután befejeztem, még sokáig ült úgy gondolatiba mélyedve. Végre szemei égni kezdtek . . . Szent Isten mennyire meghatott . . . *Petrowna* Olga sirt . . . könyei végig folytak az arcán, szája szélén eltűntek. Megfordultam, hogy ne lássam.

— *Miklós!* — szólt csendesen — ez borzasztó történet . . . Isten ujja — Azok szerint, a mit elmondott, *Melania* most kétsébeesítő helyzetben van. — Hogyan is fog e nagy talány megoldódni? — nagy Isten! Sokan elítélik, — sokan bűnösnek tartják. Ugyan ki nem bűnös, *Miklós*. Én nemítélem el . . . én nem hiszem, hogy az a szép nő alaváló gyilkos legyen. — Nem így néz ki egy gyilkos. Ha minden ellene bizonyít, én mellette tartok — szívemben megszólalt egy hang — nem is hallgat az óta: »Ó ártalan!«

— Tudja még a legjobb nő is követhet el hibát, ha a szenvedély, a szerelem gyorsan kitörő viharoként lepi meg, ez még a legjellemesebb embert is kiforgatja. — Nagyon jól tudom — — hetven év nyomja már a vállamat — (most az egyszer elismerte korát). — Bizony mindnyájan, a jók is, hibázunk, de hát emberek vagyunk! Inkább szánakozniok kell rajtunk az embereknek, mint ítékezniök.

Bizony, — azt még a legkiméletlenebb férfiak is megengedik, bizonyítják, hogy van még asszonybecsület, van még ártatlan asszony a világon, van bizony *Miklós!* — Hallgasson csak ide! — azok a szemek, a báróné gyönyörű szemei nem hazudhatnak.

Az a csengő hang nem lehet hamis . . . arcán visszatükröződött, igazán az Isten képmása a lélek, az igazi tiszta lélek. — Hígyje el *Miklós!* . . . itt borzasztó titokkal, alánnyal állunk szembe! Ugy kell lenni! Szegény szerencsétlen *Melania!* Vigyen el hozzá, beszélni akarok vele — — hívja *Tatistat*. — Mellette leszek, segítségére sietek! »Isten parancsát s a szentek példáit fogom rajta betölteni.«

Ez már igazán hallatlan volt, hogy a hercegnő ki akar menni, k rán reggel — toilett nélkül . . . Igazán meghatott. Megilletődve fogtam meg kezét és ráhajítottam fejem.

— *Petrowna* Olga hercegnő! — kegyed igazán a jóság anyaga — szóltam — igen, jöjjön velem, az ön látása vizagszálásul fog szolgálni. Reméljük a legjobbat!

E pillanatban ismét tisztán állott előttem a hercegnő képe. A hercegnő határtalan bizalma magával ragadott. Mikor azonban a mellék szobába mentem, a szürke reggeli levegőbe bámultam, eszembe jutott az éjjel minden jelenete, a nyughatatlanság, a kétség, a bizalmatlanság ismét szívembe szállt.

Zárt kocsiba mentünk a kert utczába. A rendőrfőnök maga jött elibünk, hogy a hercegnővel beszéljen, azonban semmi vizagszálót nem

tudott mondani, azt sem engedhette meg, hogy a bárónóval beszéljen, mert az éppen a vizsgálóbíróval volt elfoglalva — tehát vizsgálatlanul kellett távoznunk.

Visszatértünk; a hercegnő nem tudott szólni. A kiszállásnál láttuk, hogy egy kocsi állott a szálló előtt.

Nem az orvos volt. — Draunfels görfnő volt fent a Zumberg kisasszonnyal, ott veszedtek Tatianával, mert nem engedte be őket.

— De ha egyszer mondom, hogy beszélnem kell vele, ostoba! — kiáltott a görfnő, miközben a leányt eltaszította az ajtótól, éppen oda értük.

— Itt vagyok, mit akar velem? — kérdezte a hercegnő keményen.

— Ah bocsnát hercegnő! — felelte az kecsesen. — Mind a kettő szörnyen megijedt.

— Kérem, — felelte a hercegnő előkelően — ha éppen beszélnie kell velem, mint az előbb megjegyezte, akkor tessék bejönni.

(Folyt. köv.)

Közönség köre.

Köszönet-nyilvánítás.

Mindazoknak a jó ismerősöknek és jó-akaróinknak, kik felejtethetetlen férjem temetése alkalmából részvétüket nyilvánították ezúton mondunk hálás köszönetet.

Nagyvárad, 1898. szept. 26.

Özv. Cseh Matyásné
és gyermekei.

TÁVIRATOK.

A király útja

Bécs, szept. 26. (Saját tudós. táv.)
Ő Felsege holnap *Valeria* főhercegnőhöz fog menni több napi tartózkodásra Walsee-ba.

A Reichsrath megnyitása.

Bécs, szept. 26. (Saját tudós. táv.)
A Reichsrath megnyitása a legnagyobb csöndben történt, minden rendtelenség nélkül. Az ülésen *Zurkán* archimandrita volt a korelnök s az ő elnöklele alatt lett megválasztva *Fuchs* Viktor dr. A megválasztott elnök remek gyászbeszédet mondott Erzsébet császárnéről s aztán részvétet szavaztak a császárnak.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
Brisson miniszterelnök párisi értesülésünk szerint el van határozva erősen a revizióra, mert nézete szerint a helyzet csak így tisztázható végleg. Ha a minisztertanács erre nem hajlandó, ő lemond. A minisztertanács mai ülése elé ennél fogva nagy várakozással tekintenek, döntés azonban aligha lesz. Valószínű, hogy a parlamentet a fontos ügy eldöntésére össze fogják hívni.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
Hire kelt, hogy a revizió bizottság már megtette véleményét a Dreyfus ügyről. Kijelentette ugyanis a bizottság *Sarrien* miniszternek, hogy ők csak arról döntenek, vajon a *Hewny* öngyilkossága elég-e a revizióra, magáról a Dreyfus-ügyről azt tartják, hogy az ítélet megsemmisítendő, mert törvénytelenég történt.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
A minisztertanács — mint Párisból ir-

ják — elhatározta a reviziót s az eljárás vezetésével megbizta *Sarrient*.

Henrik herceg neje Livádiában.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
Boroszlóából sürgönyzik: Henrik porosz herceg neje tegnap este innen Livádiába utazott.

A választás reformja Svájcban.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
Luzernből sürgönyzik: A szélső baloldali pártok bizalmi férfiai elhatározták, hogy megradják a kezdeményezést a szövetségtanácsnak a nép által való közvetlen választása és a nemzeti tanácsnak proporcionális választórendszer útján való választása végett.

Spanyolország és Amerika.

Budapest, szept. 26. (Saját tud. táv.)
Madridból távirják: A békebizottság tagjai ma este utaznak Párisba.

Zátonyra jutott hadihajó.

Budapest, szept. 26. (Saját tud. táv.)
New-Yorkból távirják: Playa del estei távirat szerint az »Infanta Maria Theresia« spanyol cziikáló hajót szabaddá tették és Guantanamoba vontatták.

Hajóösszeütközés.

Budapest, szept. 26. (Saj. tud. táv.)
Perrolból sürgönyzik: A »Chartagena« spanyol hajó sérült orral tért ide vissza, mert a Villano-foknál a sűrű ködben összeütközött a »Rophena« angol gőzös-sel. Az utóbbi elsülyedt és 15 legénye a tengerbe fullt. A »Rophena« Buelvából jött és Anglia felé tartott.

KÖZGAZDASÁG.

Pusztulnak a sertések. A sertésvész óriási károkat okozott megyénkben is; egész községek elszegényedtek a sertések tömege pusztulása folytán. És ez a baj még mindig pusztít. A Nagyváradhoz közel fekvő P.-Szentmárton és Csehi községekben most is egyre hullanak a sertések; naponkint ássák el az ilyen elhullott állatokat. A betegség tünetei, illetve az elhullás oka különböző; egyiknél a lép van feloszolva

egészen, a másikonál a tüdő pusztul el, de igen gyakori esetben a fej, nyak és fülek dagadnak fel s az állat megfulad. Pecze-Szent-Márton községe ugyan zárlat alatt áll, amennyiben Nagyváradra járatot nem irányítanak, de ott a községben vásárolnak sertéseket idegen kereskedők. Igen ajánlatos továbbá az elövigyázat, mert pl. a múlt héten a Csehibe vezető úton a tengeri közt találtak egy elhullott sertést. Ez utban hullott el s a csehiiek tették oda, nehogy a többinek a behajtását is megtiltsák. Így csempészik be a bajt.

Uj magtár-szövetkezet. Vág-Mihályfalva község katolikus lakossága az idők sanyaru viszonyaitól üzelve magtár-szövetkezetet létesített, melynek alapszabályait a m. kir. belügy-miniszter a bemutatási záradékkal ellátta.

NAGYVARADI SZINKÖR.

Évadbérlet 135. szám.

Kisbérlet 133. szám

Páratlan.

Páratlan.

Ma kedden, 1898 szeptember 27-én

a kolozsvári országos nemzeti színház személyzetével:

harmadszor:

TALMI HERCEGNŐ.

Nagy operette 3 felvonásban.

Személyek:

Dérius, herceg	— — — — —	Nyárai A.
Mirabella, neje	— — — — —	K. Árpási Kata
Gaston, fiok	— — — — —	Mezei M.
Margarita, hercegnő	— — — — —	Székelly Irén
Báró Konyák	— — — — —	Vendrei F.
Kazimir, korcsmáros	— — — — —	Kassai K.
Ivonne, felesége	— — — — —	Perényi M.
Rigóbert, szakács	— — — — —	Leővey L.
Puffancs, paraszt	— — — — —	Vank I.
Kikiáltó	— — — — —	Várad M.
Ajtónálló	— — — — —	Szabó J.
1. (udvaronc	— — — — —	Landos Albert
2. (udvaronc	— — — — —	Stadler F.
3. (udvaronc	— — — — —	Lantos J.
1. (udvarhölgy	— — — — —	Vendrei M.
2. (udvarhölgy	— — — — —	Kápolnainé
3. (udvarhölgy	— — — — —	Ághyiné
1. (leány	— — — — —	Kövi J.
2. (leány	— — — — —	Perényi Anna
3. (leány	— — — — —	Miklósi Margit
4. (leány	— — — — —	Szabó Ilona

Kezdeté 7, vége 10 órakor.

Holnap, szerdán bérletfolyamban

utolsó előadás:

A g é s á k

vagy: Egy japán theaház története.

Énekes játék 3 felvonásban.

szerekezesert felollos:

Dr. VUCSKICS GYULA.

HADI FELSZERELÉSEK RAKTÁRA.

Egyenruházati intézet.

Egyenruhákat és felszereléseket

minden fegyver nemhez a legszebb kivitelben és a legjutányosabban szállítok

FEHÉR I.

Valódi Angol és Francia divat szövetek az őszi és téli időnyre a legnagyobb választékban megérkeztek.

Mintákat kívánatra bérmentve küldök.

FEHÉR I., férfi-szabó,
Nagyvárad, Fő-utoza.

276 10-10

Önkényesek figyelmébe.

Önkényesek figyelmébe.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1898. évi május 1-től.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.						Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.						Püspök-Ladány—Debreczen—Ermihályfalva.						
	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	T. v.	
Kolozsvár ind.	11 01	5 23	7 00	6 13	—	Budapest ind.	9 15	2 15	5 45	8 30	—	P.-Ladány ind.	4 06	1 31	6 00	2 29	6 05	
B.-Hunyad >	12 20	6 40	8 37	7 54	—	Nagykátá >	10 20	3 25	7 54	10 16	—	Debreczen >	5 22	3 —	6 55	3 56	8 20	
Csucsá >	12 52	7 09	9 19	8 32	4 49	Szolnok >	11 19	4 23	9 27	11 31	—	Ermihályfalva érk.	6 35	4 01	7 38	4 58	9 28	
Bucsa >	—	—	9 33	8 51	5 13	P.-Ladány >	12 55	5 55	11 53	2 00	5 00	Ermihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.						
Brátka >	—	—	9 50	9 10	5 38	Báránd >	—	—	12 07	2 12	5 17	Sz. v. Sz. v. Sz. v. Sz. v. Gy. v.						
Rév >	1 34	7 47	10 08	9 30	6 13	Sáp >	† 1 17	† 6 15	12 24	2 27	5 38	Ermihályfalva ind.	6 36	11 09	5 35	9 14	8 13	
Élesd >	† 1 48	† 7 59	10 25	9 48	6 42	B.-Ujfalu >	1 33	6 30	12 46	2 47	6 04	Debreczen >	3 37	12 36	8 15	10 27	8 54	
Mező-Telegd >	2 01	8 11	10 42	10 07	7 10	M.-Peterd >	—	—	—	1 00	3 00	P.-Ladány érk.	5 13	1 45	9 45	11 28	9 48	
F.-Vásárhely >	—	—	11 01	10 27	7 38	M.-Keresztes >	—	—	—	1 14	3 12	Debreczen—Nagy-Léta—Vértés—Debreczen—Nagy-Léta.						
Várad-Velence >	2 25	8 32	11 10	10 37	7 51	Bors >	—	—	—	1 28	3 25	V. v. V. v.	V. v. V. v.					
Nagyvárad érk.	2 31	8 38	11 17	10 44	8 —	Püspöki >	—	—	—	1 36	3 32	Debreczen i.	8 35	4 21	Nagy-Léta-	5 25	1 05	
Nagyvárad ind.	2 38	8 43	11 32	11 04	2 22	Nagyvárad érk.	2 11	7 07	1 48	3 42	7 22	Sáránd >	9 28	5 06	Vértés ind.	—	—	
Püspöki >	—	—	8 51	11 42	2 37	Nagyvárad ind.	2 18	7 14	2 06	3 58	1 22	H.-Bagos >	9 41	5 17	M.-Pályi >	5 47	1 30	
Bors >	—	—	11 50	11 22	2 48	V.-Velence >	2 25	—	2 30	4 05	1 31	H.-Pályi >	10 05	5 41	H.-Pályi >	6 03	1 48	
Mező-Keresztes >	—	—	12 03	11 37	3 20	F.-Vásárhely >	—	—	2 41	4 16	1 46	M.-Pályi >	10 20	5 55	H.-Bagos >	6 18	2 05	
Mező-Peterd >	—	—	12 15	11 50	3 38	M.-Telegd >	2 50	7 43	3 03	4 38	2 19	N.-Léta-	—	—	Sáránd >	6 40	2 29	
B.-Ujfalu >	3 18	9 23	12 29	12 05	4 16	Élesd >	† 3 04	† 7 56	3 21	4 56	2 50	Vértés érk.	10 43	6 15	Debreczen é.	7 18	3 13	
Sáp >	† 3 33	† 9 38	12 47	12 25	4 49	Rév >	3 26	8 18	3 45	5 20	3 32	Sáránd—Derecske. Derecske—Sáránd.						
Báránd >	—	—	1 01	12 41	5 13	Brátka >	—	—	4 06	5 43	4 08	Sáránd ind.	9 38	5 16	Derecske ind.	6 00	9 42	
P.-Ladány >	4 05	10 06	1 34	1 19	5 31	Bucsa >	—	—	8 51	4 27	6 04	Derecske érk.	9 57	5 35	Sáránd érk.	6 20	09 1	
Szolnok >	5 39	11 44	3 35	3 37	—	Csucsá >	4 16	9 06	4 53	6 31	5 03							
Nagy-Káta >	6 34	12 41	4 45	5 07	—	B.-Hunyad >	4 52	9 37	5 32	7 16	—							
Budapest érk.	7 50	1 50	6 20	7 10	—	Kolozsvár érk.	5 55	10 37	6 59	8 33	—							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
	Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.
Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Szeged ind.	3 45	10 25	6 40	Nagyvárad ind.	10 20	4 25	7 30	Arad ind.	5 10	11 20	9 35
Ósi >	10 30	4 36	7 44	H.-M.-Vásárhely >	4 44	11 05	7 57	Gyula >	12 21	6 34	10 21	Kurtics >	5 39	11 52	10 07
Less >	10 48	4 56	8 06	Orosháza >	5 39	11 54	9 38	Békés-Csaba >	2 23	7 17	4 32	Kétegyháza >	6 14	12 37	10 54
Gyapju >	10 56	5 04	8 18	Csaba >	7 00	2 33	4 50	Kétegyháza >	2 54	7 44	5 03	Békés-Csaba >	7 —	2 33	4 50
Cséffa >	11 0	5 12	8 29	Gyula >	7 27	3 05	5 26	Kurtics >	3 28	8 20	5 38	Gyula >	7 27	3 05	5 26
Szalonta >	11 26	—	9 08	Sarkad >	7 47	3 27	5 56	Arad érk.	3 55	8 47	6 03	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31
Kötegyán >	11 46	† 57	9 37	Kötegyán >	† 7 56	3 39	6 09	Szombatság-Rogoz—Dobrest. Dobrest—Szombatság-Rogoz.							
Sarkad >	11 57	6 9	9 51	Szalonta >	8 23	4 10	6 47	Szombatság-Rogoz ind.	6 08	7 55	—	Dobrest ind.	4 22	6 36	—
Gyula >	12 21	6 34	10 21	Cséffa >	8 42	4 34	7 18	Nánhegyes ind.	† 6 34	† 8 21	—	Nánhegyes ind.	† 4 32	† 4 46	—
Csaba >	2 10	7 22	4 44	Gyapju >	—	4 42	7 29	Dobrest érk.	6 44	8 31	—	Szombatság-Rogoz érk.	4 56	7 17	—
Orosháza >	3 10	8 32	5 50	Less >	9 04	5 00	7 51								
H.-M. Vásárhely >	4 00	9 26	7 00	Ósi >	9 21	5 19	8 16								
Szeged >	4 35	10 20	7 55	Nagyvárad érk.	9 32	5 30	8 31								

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh.				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad				Nagyvárad—Gyom				Gyoma—Nagyvárad.			
	V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Th. v. sz. sz.	V. v.		V. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	V. v.	
Nagyvárad ind.	3 50	2 40	—	Vaskóh ind.	4 30	2 —	—	Nagyvárad ind.	5 50	2 37	—	Gyoma ind.	3 40	2 40	
V.-Velence >	4 05	2 51	—	Lunka-Rézbánya >	† 4 42	† 2 43	—	Ósi >	6 09	2 51	—	Déva-Ványa >	4 37	3 43	
Félix-Fürdő >	4 32	3 13	—	Szudries >	5 09	3 12	—	Uj-Palota >	6 21	3 05	—	Körös-Ladány >	5 13	4 25	
Kardó >	4 50	3 27	—	Belényes >	5 37	3 52	—	Gyires >	6 41	3 17	—	Szeghalom >	5 40	4 56	
Magyar-Gyepes >	5 50	4 17	—	Sonkolyos >	† 5 58	† 4 15	—	Körösszeg >	7 02	3 36	—	Vésztő >	6 12	5 38	
Tasádfő >	6 07	4 31	—	Belényes-Ujlak >	6 10	† 4 27	—	Szakál >	7 39	4 05	—	Köt >	6 38	6 02	
Drág-Cséke >	6 30	4 45	—	Borz >	† 6 19	† 4 37	—	Nagy-tóti >	7 55	4 21	—	Iráz >	6 52	6 24	
Magyar-Cséke >	6 50	† 5 —	—	Sólyom >	6 35	4 58	—	Komádi >	8 25	4 32	—	Komádi >	7 10	7 03	
Dused >	† 7 05	† 5 12	—	Gyanta >	6 56	† 5 19	—	Iráz >	8 42	4 49	—	Nagy-tóti >	7 22	7 19	
Szombatság-Rogoz >	7 46	5 47	—	Hollód >	7 10	5 34	—	Köt >	9 19	5 14	—	Sikál >	7 48	7 48	
Hollód >	7 58	5 58	—	Szombatság-Rogoz >	7 31	6 03	—	Vésztő >	9 44	5 32	—	Körösszeg >	8 11	8 13	
Gyanta >	8 12	6 11	—	Dused >	† 7 55	† 6 34	—	Szeghalom >	10 34	6 13	—	Gyires >	8 33	8 33	
Sólyom >	8 38	6 36	—	Magyar-Cséke >	† 8 07	6 49	—	Körös-Ladány >	11 —	6 31	—	Uj-Palota >	8 47	8 53	
Borz >	† 8 53	† 6 50	—	Drág-Cséke >	8 26	7 17	—	Déva-Ványa >	12 03	7 21	—	Ósi >	9 03	9 12	
Belényes-Ujlak >	9 05	7 01	—	Tasádfő >	8 40	† 7 33	—	Gyoma érk.	12 45	8 06	—	Nagyvárad érk.	9 20	9 30	
Sonkolyos >	† 9 18	† 7 13	—	Magyar-Gyepes >	8 54	7 50	—	Nagyvárad—Ermihályfalva Ermihályfalva—Nagyvárad.							
Belényes >	10 04	7 47	—	Kardó >	9 27	† 8 31	—	Nagyvárad ind.	6 50	5 40	—	Ermihályfalva ind.	5 05	5 20	
Szudries >	10 27	8 09	—	Félix-Fürdő >	9 40	† 8 45	—	B.-Püspöki >	7 17	5 57	—	Érselind >	5 37	6 01	
Lunka-Rézbánya >	10 56	† 8 21	—	V.-Velence >	10 01	9 09	—	Bihar >	7 44	6 20	—	Székelyhid >	6 14	6 46	
Vaskóh érk.	11 12	8 49	—	Nagyvárad érk.	10 11	9 19	—	Paptamási >	8 13	6 48	—	Nagykátá >	6 27	7 00	
Székelyhid—Margitta				Margitta—Székelyhid											
	V. v.	V. v.			V. v.	V. v.			Vegyes v.	Vegyes v.			Vegyes v.	Vegyes v.	
Székelyhid ind.	9 50	7 55		Margitta ind.	4 35	4 45		Gyapoly >	8 29	7 03		B.-Diószeg >	6 42	7 20	
Apátkeresztur >	10 46	8 41		Monos-Petri >	4 46	4 56		B.-Diószeg >	8 52	7 24		Gyapoly >	6 59	7 38	
V.-Ábrány >	11 03	8 55		V.-Ábrány >	4 57	5 08		Nagykátá >	9 07	7 38		Paptamási >	7 24	8 04	
Monos-Petri >	11 16	9 06		Apátkeresztur >	5 13	5 26		Székelyhid >	9 40	8 03		Bihar >	7 45	8 28	
Margitta érk.	11 28	9 16		Székelyhid érk. reg.	5 54	6 07		Érselind >	10 08	8 26		B.-Püspöki >	8 05	8 59	

† A vonatok közlekedési ideje közép-európai idő szerint van kitüntetve. — A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt jelentik.

* jelzettek feltételes megálló helyek.

Nyomatott laptulajdonos: Szent-László-nyomda részvénytársaság nyomdájában Nagyváradon.